

Koninklijk Genootschap PHYSICA

Natuur- en Letterkundig Genootschap

"Nemo Solus Satis Sapit"

opgericht te Alkmaar in 1782

www.genootschap-physica.nl

Gevestigd te Alkmaar

Email: secr@genootschap-physica.nl

15 januari 2025

Verslag van de secretaris over het Genootschapsjaar 2024

Algemeen

Zoals te doen gebruikelijk waren er dit jaar zeven lezingen en twee excursies waarover hieronder meer. Een bijzonderheid is dat de alfadiscussiegroep aan een nieuw leven is begonnen.

Helaas moet ook gemeld worden dat op 19 december 2024 ons erelid Rintje Saekle (Rinnie) de Vries is overleden. Van de vier ereleden die het genootschap in ieder geval na 1900 heeft gehad, was hij tot dat moment het enige nog levende erelid.

Leden

In het kalenderjaar 2024 heeft het Genootschap 12 nieuwe leden mogen verwelkomen. Van 7 leden is op verzoek het lidmaatschap beëindigd, vrijwel altijd vanwege de vergevorderde leeftijd. 6 leden zijn overleden. Het aantal leden is zodoende van 223 op 1 januari 2024 teruggegaan naar 222 op 31 december gegaan.

Bestuur

Het bestuur vergaderde dit jaar viermaal en wel op 1 februari, 29 april, 23 augustus en 16 december.

De algemene ledenvergadering vond op 4 maart 2024 plaats en werd door iets meer leden bezocht dan te doen gebruikelijk.

Tijdens deze ledenvergadering vonden een aantal bestuursmutaties plaats:

De heren prof. dr. P. Vijn en prof. dr. R.A. Manoliu traden na zes jaar bestuurslid te zijn geweest af omdat de statuten dit voorschrijven. In hun plaats werden mevr. mr. E.W.H. (Eveline) Rutten-Teuben en de heer prof. dr. R. (Roel) Prins bereid gevonden zitting te nemen in het bestuur.

In de nieuwe statuten is de verplichting opgenomen een vertrouwenspersoon aan te wijzen. Mevrouw drs. Th. H. van Bergen werd bereid gevonden deze taak op zich te nemen.

Bijeenkomsten en excursies in 2024

De lezingen die in 2024 hebben plaatsgevonden waren:

8 jan	prof. dr. ir. F.A. Bais	Quantessence: de Quintessence van Quantum
5 feb	prof. dr. ir. F.P. de Lange	Zien is geloven
4 mrt	prof. dr. M. Nieuwdorp	Wij zijn onze hormonen
8 apr	prof. mr. J.E.J. Prins	Adviseren over langetermijn regeringsbeleid: een kijkje in de keuken van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR)
7 okt	drs. M.H. Bartels	De Slag op de Zuiderzee, 1573. Een ommekeer in de 80-jarige oorlog
4 nov	prof. dr. G. 't Hooft	Kwantummechanica en de Realiteit. Hebben wij wel een Vrije Wil?
2 dec	prof. dr. B.R. Bloem	Holistische zorg voor mensen met Parkinson

Alfadiscussiegroep

In zijn lezing op 8 januari 2024 prees professor Sander Bais ons genootschap wegens het in zijn ogen sinds de 18e eeuw onverminderde onderzoeksethos dat hij bij ons veronderstelde. Een lid dat zich hierin niet herkende vroeg het bestuur een poging te wagen de alfa-gamma-discussiegroep nieuw leven in te blazen.

Op 8 april 2024 meldden zich, na een oproep van het bestuur, acht leden met belangstelling voor een herstart. Op 3 mei resulteerde dit in een eerste bijeenkomst met vier deelnemers. Gekozen werd vooralsnog voor het thema Verlichting-Modernisering-Open Samenleving, ontstaan en bedreigingen.

In dit brede kader zijn achtereenvolgens besproken: Lof der Zotheid, Erasmus; een notitie van twee deelnemers over de Open Samenleving; Wij Slaven van Suriname, Anton de Kom; en Tegen de Vrouwen, Abram de Swaan. Voor de eerstvolgende bijeenkomst in januari 2025 staat De Woorden en de Dingen van Michel Foucault op het programma.

De discussiegroep komt eenmaal per maand bijeen bij een van de leden thuis, en telt nu zes deelnemers. De gesprekken zijn geanimeerd, en motiverend om door te gaan. Interessant en leerzaam is te ontdekken dat ieder van de deelnemers een eigen en verschillend uitgangspunt en denkstramien heeft om naar deze onderwerpen te kijken.

Bètadiscussiegroep

In 2024 was het hoofdthema van de bètadiscussiegroep “Kosmologie”. Aan de hand van het gelijknamige boek en de bijbehorende videopresentaties van Josef Gassner en Jörn Müller zijn uiteenlopende onderwerpen besproken die raken aan de diepste vragen over het universum. Tijdens de bijeenkomsten kwamen onder meer kosmologische horizonnen, donkere materie en donkere energie aan bod, evenals concepten zoals baryogenese, nucleosynthese, zwarte gaten en het holografisch principe.

Na de zomervakantie verschoof de focus naar het boek “The Biggest Ideas in the Universe” van Sean Carroll. Dit bood een nieuwe invalshoek om fundamentele natuurkundige principes te verkennen, met een nadruk op de speciale en algemene relativiteitstheorie van Einstein.

In totaal werden er vijftien bijeenkomsten georganiseerd bij InHolland. De bètadiscussiegroep bestaat momenteel uit twaalf leden.

Excursie naar Syngenta

Op 13 juni 2024 vond de excursie naar Syngenta plaats en hoewel het aantal deelnemers wat tegenviel was het verder een groot succes. Dat blijkt onder andere uit de positieve reacties. Syngenta had ook erg zijn best gedaan met een mooie introductie en twee supergepassioneerde rondleiders die gedurende ongeveer twee uur de aanwezigen hebben geïnformeerd over dit indrukwekkende bedrijf.

Excursie Teylers Museum

Op 15 oktober 2024 vond de excursie plaats naar de bibliotheek van het oudste museum van Nederland: het Teylersmuseum te Haarlem. Twee groepen van 15 personen werden rondgeleid door het woonhuis van Pieter Teyler, een rijke Haarlemse laken- en zijdefabrikant, dat onlangs geheel gerestaureerd is. Na een heerlijke lunch met soep en versierde broodjes, volgde een rondleiding door de bibliotheek waar onder andere de eerste encyclopedie van 1780 en enkele kostbare oude boeken met tekeningen van planten konden worden bewonderd. Helaas waren er wat afzeggingen waardoor wij uiteindelijk met 26 leden de rondleiding volbrachten, die niettemin door de deelnemers als zeer de moeite waard werd bevonden.

Externe contacten en zusterorganisaties

Behalve dat van ‘Diligentia’ een uitnodiging kwam tot het bijwonen van de door hen georganiseerde lezingen zijn er geen noemenswaardige contacten geweest.

Jacob Stam, secretaris